STUDIES OF THE OTTOMAN DOMAIN
Cilt:6 Sayı:10 Şubat 2016 Issn: 2147-5210
www.thestudiesofottomandomain.com

Yavaş Şehir (Sürdürülebilir Yerel Kalkinma) Potansiyelinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştirma: Güzelyurt, Aksaray

A study to determine the potential of cittaslow (sustainable local development): Güzelyurt, Aksaray

Ali YILMAZ[1]& Mehmet TUNCER [2]& Kuttusi ZORLU[3]

ÖZET

Bu çalışmada; Güzelyurt kasabası (Aksaray) için sürdürülebilir yerel kalkınma stratejisi olarak yavaş şehir potansiyeli araştırılmıştır. Uluslararası Yavaş Şehirler Birliği'nin öngördüğü kriterler kapsamında Güzelyurt ilçesinin yavaş şehir potansiyelini belirlemek üzere nitel bir araştırma yapılmıştır. Bu araştırmada amaçlı örneklem yöntemine uygun olarak yöredeki paydaşlar (yerel yöneticiler ve uzmanlar) belirlenmiş ve bu yetkililer ile yavaş şehir kriterlerine uygun olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığı ile görüşmeler yapılmıştır. Bu görüşmelerin sonucunda Güzelyurt ilçesinin yavaş şehir potansiyeline ilişkin literatürle ilişkilendirilebilecek değerlendirmeler yapılmıştır. Araştırmada, yavaş şehir harektinin, yore turizminin gelişmesine ve yore ekonomisine önemli katkılar sağlayabileceği, yerel kültürün devamlılığı açısından farkındalık oluşturacağı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: *Güzelyurt, Yavaş Şehir, Yerel Kalkınma, Sürdürülebilirlik.*

ABSRACT

In this study, it is aimed to analyze the cittaslow potential as a sustainable local development strategy for Aksaray Province Güzelyurt Town. A qualitative research was conducted to value the potential of Güzelyurt town according to criterias of the International Slow Cities Union. In the study, purposed sampling was applied to siignify the local shareholders. With that shareholders, semi conducted interview forms were used according to the cittaslow criterias. At the end of the interviews, slow city potential of Güzelyurt was analyzed within the related literature. As the result of the research, to sustain the local culture and to improve the rural tourism in Güzelyurt, an awareness about cittaslow movements will be established and alternative areas will be applied to open new economic opportunities in the town.

Keywords: *Guzelyurt, Citta Slow, Local Devolopment, Sustainability*

Giriş

Sanayileşme ve modernleşme etkilerinden nispeten uzak, kendi halinde kalmış bir çok kasaba ve küçük şehir sosyo-ekonomik düzeyde az gelişmişlik sorunu yaşamaktadır. Genelde ekonomik durgunluk ve çöküş içindeki bu

[1] Prof. Dr., Uşak Üniversitesi, Coğrafya Bölümü, ali.yilmaz@usak.edu.tr
[2]Yard. Doç. Dr., Aksaray Üniversitesi, Turizm İşletmeciliği Bölümü, metuncer2002@gmail.com
[3]Araş. Gör., Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Coğrafya Bölümü, kuttusizorlu@gmail.com

yerleşmeler yerel kalkınmayı gerçekleştiremedikeri için, şehirler arası rekabet ortamında nüfus kaybeden yerler durumundadır. Türkiye'de bir çok kasaba ve küçük şehir benzer nedenlerle sosyo-ekonomik gelişim sağlamakta, kabuğunu kırmakta zorlanmaktadır. Bu yerleşmeler sahip oldukları yerel potansiyelleri (doğal ve kültürel değerleri) harekete geçirecek, sosyo-ekonomik ve kültürel gelişimlerini sağlayacak biçimde üretim, gelir ve refah düzeylerini yükseltecek etkinlik ve örgütlenmelere, stratejilere ihtiyaç duymaktadırlar. Günümüzde sürdürülebilir turizm ve yavaş şehir (Cittaslow) uygulamaları bu tür yerleşmeler için yerel kalkınma stratejisi olarak giderek önem kazanmaktadır. Türkiye'de doğal ve kültürel bir çok değeri olan, fakat geçmişte bunu yerel kalkınma aracı olarak kullanamayan küçük şehir ve kasabalar, yerel kalkınmalarını sağlamak için Yavaş Şehir *(Cittaslow)* hareketine katılmaktadır.

Bu çalışmanın konusunu oluşturan Güzelyurt kasabası (ilçe merkezi) bozulmamış doğal çevresi, geçmişten bu yana korunarak gelmiş tarihi ve kültürel değerleriyle dikkat çekmektedir. Güzelyurt'taki yerel yöneticiler ve yörenin kalkındırılması yönünde fikir geliştiren bir çok kişi, sürdürülebilir turizm ve yavaş şehir hareketine katılmanın, Güzelyurt'un yerel kalkınmasına ve ekonomik gelişimine katkı sağlayacağı görüşünü taşımaktadır. Yerel yöneticiler yavaş şehir hareketine ilgi duymakta, bu konuda istekli davranmaktadırlar. Bu durum, bizi Güzelyurt'un yavaş şehir potansiyelinin belirlenmesine ilişkin bir çalışma yapmaya sevk eden nedenlerin başında gelmiştir.

Bu çalışmada, Aksaray iline bağlı Güzelyurt kasabasının doğal ve kültürel özelliklerinin yavaş şehir hareketine (kriterlerine) uygunluğu araştırılmıştır. Yavaş şehir hareketiyle yörenin sürdürülebilir yerel kalkınmasına ilişkin potansiyeli değerlendirilmiştir. Çalışmada, yavaş şehir hareketinin bir kalkınma stratejisi olarak incelenmesi, arazi çalışmaları ve yerel yöneticiler ve uzman kişilerle yapılan mülakatlarla Güzelyurt'un potansiyellerinin belirlenmesi, bir yavaş şehir yol haritasının çıkarılması ve Güzelyurt halkında doğal ve kültürel değerlerin korunması konusunda farkındalık oluşturulması amaçlanmıştır.

1. Yerel kalkınma stratejisi olarak yavaş şehir hareketi

Yavaş şehir hareketinin temeli 1999 yılında İtalya'nın Orvieto şehrinde "Slow Food" hareketine öncülük yapan Greve, Orvieto, Bra ve Positano'nun belediye başkanları tarafından atılmıştır (Cittaslow Türkiye, 2016).Yavaş akımın en önemli açılımı Slow Food hareketi ve örgütlenmesidir ancak akım yalnızca beslenme alışkanlıkları ve gıda ile sınırlı kalmamış, yavaş felsefesinin şehirsel yönetimlere de uygulanmasına doğru genişlemiş ve Yavaş Şehir ağının doğmasına zemin hazırlamıştır. Uluslararası Cittaslow Yavaş Şehirler Ağı'nın yaklaşımında "yavaşlık" şehirsel boyutta ele alınmaktadır ve şehirin yavaş büyümesi ya da şehirlilerin yavaş ritimli bir hayat sürmeleri anlamında olmayıp, kalite için gereken zamanın kullanılması anlamındadır ve çok daha kapsamlıdır (Radstrom, 2011). Cittaslow ve Slow Food ağının kendine sembol olarak turuncu ve üzerinde evler olan bir salyangoz belirlemiştir (Foto 1). Salyangozun yavaş ama emin olarak ilerlemesi ve geçtiği yerde iz bırakması Slow Food ve Cittaslow hareketinin felsefesini yansıtmaktadır.Yavaş Şehir hareketi 1999 yılında İtalya'da başlamış günümüzde tüm dünyaya yayılmaktadır. Yavaş Şehir hareketi şehirler için, uluslararası kabul gören bir yerel kalkınma modeli olup turizm açısından rekabet gücünü artırarak sürdürülebilirliği destekleyecek nitelikte bir yol haritası niteliğindedir (Yıldırım ve Karaahmet, 2012). Bilimsel literatürde yavaş şehir hareketi, tüketici kültürünün değerlendirilmesi, sürdürülebilir gelişme biçiminin desteklenmesi ve kültürel devamlılığı sağlamadaki rolü gibi yönleriyle incelenmiştir (Knox, 2005; Parkins, vd., 2006; Mayer, vd., 2006; Pink, 2007; Zorlu ve Yılmaz, 2014; Günerhan vd., 2010; Yıldırım ve Karaahmet, 2012; Karabağ vd., 2012; Doğan vd., 2014; Tayfun ve Acuner, 2014; Deniz, 2015).



Foto 1. Cittaslow logosu

Günümüzde 30 ülkede 200 şehire yayılan "Cittaslow Şehirler Birliği" sürdürülebilir yerel kalkınmanın somut ve başarılı uygulamalarından biri olarak değerlendirilmektedir. Birliğe dahil olmak isteyen şehirlerin; organik tarımın desteklenmesi, yöresel gelenek ve göreneklerin korunması, yöresel ürünlerin pazarlanması, özgün ve sürdürülebilir bir şehir ve bölgesel kalkınmanın yürütülmesi gibi bir dizi tedbirler almak zorundadırlar (Hoeschele, 2010). Sürdürülebilir şehirleşmeye farklı bir bakış açısı olarak da görülebilecek yavaş şehir akımının, üye olmak isteyen ve üyesi olan şehirlerde gerçekleştirilmesini şart koştuğu kriterler sürdürülebilir ilke ve göstergelerle de uyumludur. Yavaş Şehir ile ilgili; (1) çevre, (2) altyapı, (3) şehirsel yaşam, (4) sosyal uyum, (5) tarımsal-turistik-esnaf ve sanatkârlara dair politikalar, (6) misafirperverlik-farkındalık ve eğitim için planlar ile (7) ortaklıklar olmak üzere 7 ana başlıkta 71 adet kriter bulunmaktadır. Bu kriterlerin yarısını sağlayan şehirler uluslararası ve ulusal birliğin onayı ile ağa dahil edilmektedir. Ayrıca üyelik için şehirlerin nüfuslarının 50.000'in altında olması şartı aranmaktadır (Cittaslow Türkiye, 2016). Yavaş Şehir yapılanması çerçevesinde bu ağa dahil olan şehirlerde farklı gelişim yöntemleri uygulanarak; mevcut potansiyelleri olan doğasını, tarihini, kültürünü, ekonomisi, yemeklerini yani kısacası o şehiri o şehir yapan özelliklerinin yanına yeni cazibe noktaları ekleyerek, hem şehir sakinleri hem de ziyaretçiler için kaliteli ve konforlu bir yaşam ortamı meydana getirerek yerel sürdürülebilir bir kalkınma sağlanmak istenmektedir (Yalçın ve Yalçın, 2013).

Türkiye'de İzmir Seferihisar İlçesinin 2009 yılında Uluslar Arası Yavaş Şehirler Ağına dâhil olmasıyla Yavaş Şehir Ulusal Ağı kurulmuş, ardından Akyaka, Gökçeada, Taraklı, Yenipazar, Yalvaç, Perşembe, Vize, Halfeti ve Şavşat gibi yerleşmeler yaptıkları proje ve çalışmalarla Yavaş Şehir unvanı almıştır. Yavaş Şehir hareketi, ülkemizdeki pek çok küçük yerleşim birimi için potansiyel bir yerel kalkınma, imaj ve turizmi geliştirme modeli olarak ilgi çekmeye başlamıştır. Aralarında İskilip (Çorum), Aydınlar/Tillo (Siirt), Göynük (Bolu)'ünde bulunduğu çok sayıda ilçe yavaş şehir olmak için bu ağa başvurmuş durumdadır. Uluslararası birlikçe Yavaş Şehir unvanı almak ve bu unvanın devamlılığını sağlamak için birliğin kriterleriyle örtüşen faaliyet ve projelerin gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

Dünyada ve Türkiye'de giderek yaygınlaşan yavaş şehirler, küresel hayatın hızından yorulan ve yavaşlamak isteyenler için bir destinasyon alternatifi olmakla birlikte; yerel yönetimler için bir kalkınma modeli ve sürdürülebilir bir strateji olarak görülmektedir (Baldemir, Kaşmer Şahin ve Kaya, 2013). Yavaş şehir hareketi, yerel bir kalkınma modeli olarak; doğal ve kültürel mirasın sürdürülebilir turizm kapsamında değerlendirilmesini ve yaşatılarak gelecek nesillere aktarılmasını (Zorlu ve Yılmaz, 2014) sağlamayı da amaçlamaktadır.

2. Araştırmanın Yöntemi

Araştırma, nitel bir alan araştırması olup yöntem olarak görüşme tekniği kullanmıştır. Bu kapsamda veri toplama tekniği olarak birincil kaynaklardan yarı yapılandırılmış soru formu üzerinden görüşler alınmıştır. Görüşme formu yaklaşımı, araştırmacı veya görüşmeciye zaman esnekliği sağlayan aynı zamanda farklı bireylerden daha sistematik ve karşılaştırılabilir bilgi elde etmeyi sağlayan bir yaklaşımdır (Buluç, 2007). Görüşme formu, araştırmacılar tarafından Uluslararası Yavaş Şehirler Ağının şart koştuğu zorunlu kriterlerden derlenerek 6 ana başlıkta 35 adet yarı yapılandırılmış açık uçlu sorudan oluşturulmuştur. Araştırmaya katılacak olan görüşmecilerin belirlenmesi hususunda, Aksaray İl Kültür Turizm Müdürlüğü'ne danışılmış ve ilçede görüşme için uygun olan 9 kişi

belirlenmiştir. Sonrasında belirlenmiş olan yerel yönetici ve uzmanlardan randevu alınarak ziyaret edilmiştir. Ziyaretlerde araştırma hakkında bilgi verilmiş, soru sayısının fazlalığı, zaman sorunu ve ayrıntılı düşünülüp cevap verilmesi gereken sorular olması nedeniyle görüşme formu daha sonra e-posta yoluyla ilgililere gönderilmiştir. Görüşme formlarının doldurulması için bir aylık süre verilmiştir. Belirlenen sürenin sonunda araştırmaya katılan yerel yönetici ve uzmanların tamamı ilgili formu doldurarak tekrar göndermişlerdir. Elde edilen görüşme formları araştırmanın amacına uygun olarak analiz edilerek yorumlanmıştır. Ayrıca, yöreye ilişkin bilimsel çalışmalar incelenmiş, yörede gözlem ve incelemelerde bulunulmuştur.

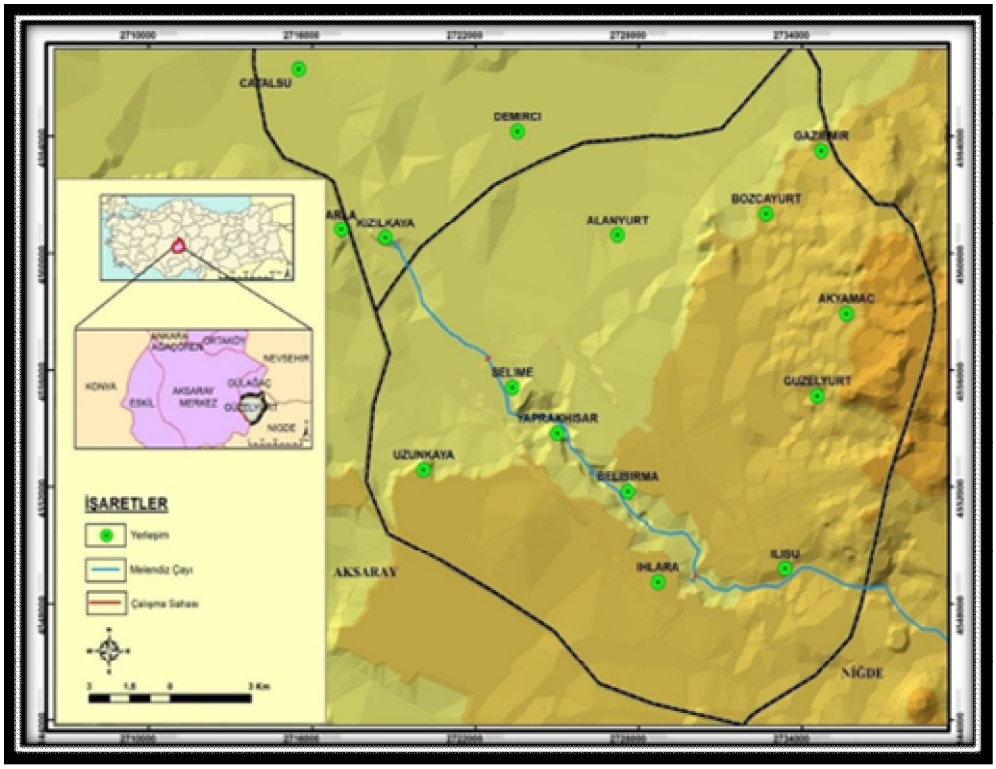
3. Bulgular

3.1 Güzelyurt ve yakın çevresi: doğal çevre, tarih, yerleşme ve kültür

İç Anadolu Bölgesi'nde Aksaray İli sınırları içinde yer alan Güzelyurt (Gelveri) kasabası (ilçe merkezi), Aksaray şehrine 45 km uzaklıktadır. Denizden ortalama 1450 m. yüksekliğinde ve irili ufaklı vadiler ile yarılmış bir volkanik arazi üzerinde kurulmuş olan Güzelyurt, kendisine bağlı Selime ve Ihlara kasabaları; Belisırma, Sivrihisar, Alanyurt, Uzunkaya, Yaprakhisar, Bozcayurt, Ilısu ve Gaziemir köyleriyle birlikte Güzelyurt ilçesini oluşturmaktadır (Şekil 1).

Güzelyurt ve çevresinde yerleşmenin oldukça eski olduğu tahmin edilmektedir. Yöredeki arkeolojik kazılarda bulunan obsidiyen ve çanak çömlek parçaları yörede yaşamın Paleolitik Çağ'a kadar uzandığını göstermektedir. Yöre tarih boyunca Hitit, Pers, Kapadokya Krallığı, Roma, Bizans, Selçuk ve Osmanlı gibi çeşitli medeniyetler döneminde yerleşim yeri olma özelliğini sürdürmüştür. Konyalı'ya (1974) göre Roma ve Erken Hristiyanlık dönemlerinde yerleşimin adı "Karbala" veya "Karvala", Selçuklular döneminde "Gerfeli", Karamanoğlu ve Osmanlı dönemlerinde ise "Gelveri" dir. Cumhuriyet sonrası 1965'te Güzelyurt ismini almıştır (Pekak, 1994). Güzelyurt'ta yaşayan Rum nüfus Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunun ardından 1924 yılında gerçekleşen mübadele ile

Yunanistan'a giderek Nea Karvala (yeni Gelveri anlamında) adında bir yerleşme kurmuşlardır (Sunay, 2008). Ayrılan Rum nüfusun yerine Balkanlardan gelen Türkler yöreye yerleştirilmiştir.



Şekil 1: Çalışma alanının lokasyon haritası

Bugün, Kapadokya turizm bölgesi içinde yer alan Güzelyurt, yeraltı şehirleri, kaya oyma yapıları, eski Bizans stili binaları, kiliseleri, Manastır Vadisi, Ihlara Vadisi, Selçuklu ve Osmanlı dönemine ait tarihi yapıları ve sivil mimari örnekleriyle, doğal-kültürel açıdan birçok turistik çekicilik ile Kapadokya bölgesinin karakteristik özelliklerini taşımaktadır. Turizm açısından değerlendirilebilecek önemli bir potansiyele sahip bulunması Güzelyurt'a ayrı bir önem kazandırmaktadır (Foto 2-3-4). Tarih ve doğa Güzelyurt'ta iç içedir. Eski dönemlere ait zengin arkeolojik kalıntıların varlığı nedeniyle Güzelyurt, Konya Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 30.09.1988-275 sayılı kararıyla Kentsel ve III Derece Arkeolojik Sit Alanı olarak tescillenmiştir.



Foto 2: Güzelyurt genel bir görünüm





Foto 3ve 4: Güzelyurt yeraltı şehri ve yeraltı şehrinin giriş kısmından bir görünüm

Güzelyurt ve yakın çevresinde İç Anadolu'nun belirgin iklimi olan karasal iklim özellikleri geçerlidir. Yörede hakim bitki örtüsü bozkır bitkileridir. Vadi tabanlarında özellikle Ihlara Vadisinde çok çeşitli bitki formasyon ve türleri yayılış göstermektedir. Özellikle dere kenarlarında ak söğüt *(Salix Alba)* ve kavak *(Populus Nigra)* gibi bazı ağaç türleri yaygındır.

Orta Anadolu kapalı havzası içerisinde yer alan yöre, Türkiye'nin en az yağış alan yerlerindendir. Yörenin başlıca akarsu sistemini Melendiz Irmağı ve onun yan kolları oluşturmaktadır. DSİ tarafından sulama amaçlı yapılan Güzelyurt Göleti yöreye ayrı bir güzellik katmaktadır. Yörede ayrıca, çeşitli soğuk su kaynakları (Dutpınarı kaynağı, Ayazma kaynağı, Kırkgözler kaynağı) ve sıcak su kaynakları (Ziga sıcak su kaynakları, Belisırma sıcak su kaynağı, Ihlara sıcak su

kaynağı, Ilısu sıcak su kaynağı) mevcuttur. Sıcak su kaynakları yakın dönemdeki önemli yatırımlarla termal turizm amaçlı kullanılmaktadır.

3.2 Güzelyurt Ekonomisi

Güzelyurt'un ekonomik hayatında tarımın önemli bir yeri vardır. Üretilen tarım ürünlerinin başında; buğday, arpa, yulaf, çavdar, ayçiçeği, şekerpancarı, patates, elma gelmektedir. Melendiz Irmağı kenarlarında sulanabilen alanlarda bahçe tarımı şeklinde sebze yetiştiriciliği gelişmiştir. Yörede eskiden beri var olan üzüm bağları daha çok Yaprakhisar ve Güzelyurt'ta yaygındır. Yörede hayvancılık ikinci dereceden geçim kaynağı olup özellikle tarım alanının sınırlı olduğu köylerde yoğunlaşmaktadır. Süt sığırcılığının yanı sıra otlak hayvancılığı şeklinde koyun ve kıl keçisi yetiştiriciliği yapılmaktadır.

Güzelyurt'un önemli gelir kaynaklarından biri de turizmdir. Yörede turizm giderek gelişmektedir. Yöredeki doğal ve kültürel varlıklar ziyaretçilerin ilgisini çekmektedir. Güzelyurt'ta geçmişte Gelveri Çömleği adıyla ün kazanmış çömlek, testi yapımı, günümüzde yeniden canlandırılmaya çalışılmaktadır. İlçede halı ve kilim dokumacılığı da kültür turizmine kaynaklık edebilecek yöresel el sanatlarıdır. Ayrıca, yörede her yıl geleneksel hale gelmiş festivaller (Güzelyurt Yaz Sanat Akademisi, Türk-Yunan Dostluk Festivali, Aksaray- Ihlara Kültür, Turizm ve Sanat Festivali, Ihlara Film Festivali gibi) düzenlenmektedir. Yöreye yıldan yıla gelen ziyaretçi sayısındaki artış, turizm yatırımlarını teşvik etmekte, turizme yönelik olarak pansiyon, lokanta, kafeterya vb. İşletmelerin sayısında artış gözlenmektedir. Bununla birlikte, Nevşehir, Ürgüp, Göreme gibi Kapadokya turizm bölgesindeki diğer yerleşmelerinin gölgesinde kalan Güzelyurt turizmden yeterli payı alamamaktadır.

Güzelyurt kasabasında şehir fonksiyonları belirli ölçüde gelişmekle birlikte, kırsal karekter ve kır ekonomisi hakimdir. 2015 yılı ADNKS'e göre 2.571 kişinin yaşadığı Güzelyurt kasabası, ekonomik nedenlerle dışarıya göç vermektedir. Nüfusun yıllara göre gelişimi incelendiğinde kasaba nüfusunun artış

göstermediği, hatta son dönemde sayısal olarak azalış gösterdiği görülmektedir. 2008 yılında 3.085 olan nüfusu, 2015 yılında 2.571'e gerilemiştir (TÜİK, 2015).

4. Görüşme (Mülakat) Sonuçları

Yavaş Şehirler Birliği'ne katılabilmek için yerine getirilmesi gereken kriterlere göre hazırlanan görüşme formlarından elde edilen sonuçlar ana başlıklar halinde değerlendirilmiş, bu değerlendirmeler arazi gözlem ve incelemelerimizle birleştirilerek Güzelyurt'un Yavaş Şehir potansiyeli belirlenmeye çalışılmıştır.

Çevre politikaları (hava ve içme suyu temizliği, katı atıkların ayrıştırılması, kanalizasyon şebekesi, atık su arıtması ve ışık-gürültülü kirliliği konularında gerçekleştirilen ya da planlanan projeler): Güzelyurt'ta hava ve içme suyu kirliliği sorunu bulunmamaktadır. Ancak yazın içme suyunun yetersiz kaldığı belirtilmiştir. Bazı okullar dışında katı atıkların ayrıştırılarak toplanması söz konusu değildir. Kanalizasyon şebekesi için atık su arıtma tesisi bulunmamaktadır. Işık ve gürültü kirliliği sorunu sadece ilçe merkezindeki ana caddede yaşanmaktadır.

Altyapı politikaları (bisiklet yolları ve park yerleri, engelli, hamile ve yaşlı vatandaşlar için mimari engellerin kaldırılması vb. uygulamalar): Bisiklet yolu yoktur. Bu konuda planlamalar yapılmış fakat bir gelişme olmamıştır. Engelli, hamile ve yaşlılar için mimari engellerin kaldırılması konusunda herhangi bir çalışma bulunmamaktadır.

Şehir Yaşamına ilişkin politikalar (tarihi yapı ve mekânların korunması, sosyal yeşil alanların verimli bitkilerle donatılması, marjinal alanların kullanımı, vatandaş ve turistlere yönelik interaktif hizmetler, sürdürülebilir mimari ve hizmet masasının oluşturulması, internet ağı, kirleticilerin izlenmesi ve azaltılması, kişisel ve kamusal sürdürülebilir şehir planlaması, yerel ürünlerin satışı için pazar alanlarının oluşturulması ve atölyelerin korunması vb.): Güzelyurt'taki tarihi yapı

ve mekânların korunması ve kullanılması adına bazı özel girişimcilerin dışında kamuya ait her hangi bir çalışma bulunmamaktadır. Özel sektör aracılığıyla tarihi konakların butik otellere dönüştürüldüğü belirlenmiştir. Sosyal yeşil alanların ağaçlandırılması adına çeşitli çalışmalar yürütülmektedir, fakat bunun yetersiz ve bilinçsiz olduğu dile getirilmektedir. Marjinal alanların kullanımı konusunda birkaç özel kurumun küçük çaplı çalışmaları söz konusudur. Sürdürülebilir mimari ve hizmet masasının oluşturulması konusunda çeşitli çalıştayların yapılmakta olduğu fakat herhangi bir sonuç elde edilemediği belirlenmiştir. Yerleşmede internet ağı bulunmakta ve yeterli görülmektedir. Kirleticilerin izlenmesi konusunda, önemli bir kirleticinin bulunmadığı ve çöp konteynırları dışında bir çalışmanın yer almadığı belirlenmiştir. Sürdürülebilir şehirsel planlama teşvikleri konusunda, Kültür ve Turizm Bakanlığı ile bazı vakıfların teşviklerinin bulunduğu fakat yetersiz olduğu belirtilmektedir. Yöre halkı teşvikler konusunda yeterli bilgi ve deneyime sahip değildir. Yerel ürünler için pazar alanları ve atölyelerin kurulup korunması adına şehir meydanında ahşap küçük ofisler oluşturulmuştur. Atölye konusunda Halk Eğitimin düzenlediği bir iki kurs bulunmaktadır.

Tarımsal, Turistik, Esnaf ve Sanatkârlara Dair Politikalar (sürdürülebilir tarım uygulamaları ve tarım turizmi, el yapımı ürünlerin korunması-desteklenmesi, el sanat ve zanaatların değerinin arttırılması, yerel ve organik ürünlerin kullanılması, yemek sektöründe tat eğitimlerinin verilmesi, yerel etkinliklerin korunması-desteklenmesi, otel kapasitelerinin arttırılması ve tarımda GDO kullanımının yasaklanması gibi konularda gerçekleştirilen politikalar, geleceğe yönelik planlar projeler): Sürdürülebilir tarım ve tarım turizmi konularında herhangi bir çalışma yoktur. Yöre halkı ve yerel yöneticilerin tarım turizmi hakkında yeterli bilinç ve deneyime sahip olmadıkları görülmüştür. El yapımı ürünlerin korunması ve desteklenmesi konusunda halk eğitim kursları ve bazı fuar-sergi dışında herhangi bir çalışma yoktur. Bu konuda yapılan çalışmalar katılımcılar tarafından yetersiz ve yüzeysel bulunmaktadır. Elsanatları ve zanaatlarının korunması konusunda herhangi bir çalışma yapılmamaktadır. Üç

yıldır Ahiler Kalkınma Ajansına Gelveri Çömleği projesi verildiği, ancak bir sonuç alınamadığı belirtilmiştir. Yerel ve organik ürünlerin kullanılması konusunda herhangi bir çalışma bulunmamaktadır. Otel kapasitelerinin arttırılması konusunda girişimcilerin bireysel çabaları vardır. Eski konak ve meskenlerin restore edilerek butik otellere dönüştürülmesi konusunda bazı kamu kuruluşlarının desteğini alan girişimciler bulunmaktadır. Tarımda yetiştirilen ürünlerin organik olduğu düşünüldüğü için GDO'nun yasaklanmasına ilişkin bir çalışma yoktur.

Misafirperverlik (gelen ziyaretçileri iyi karşılama ve esnaf-turizm operatörlerinin farkındalıklarını arttırma): Katılımcılar, yöre halkının misafirperver ve cana yakın olduğunu, böyle bir çalışmaya gerek olmadığı kanaatindedir. Geçmişte esnaf ve turizm işletmelerinin farkındalıklarını arttırma ve bilinçlendirme adına çalıştayların yapıldığı, ancak yeterli sonuç alınamadığı belirtilmiştir.

Sosyal Politikalar (azınlıklara yönelik ayrımcılığa karşı çalışmalar, farklı etnik kökenli insanların aynı mahallede yaşanması, engelli kişilerin entegrasyonu, çocuk bakımın desteklenmesi, genç neslin istihdamı, yoksulluğu önleme çalışmaları, toplumsal ortaklıklar ve sivil toplum kuruluşlarının mevcudiyeti, farklı kültürlerin entegrasyonu ve kamu konut yardımı vb. konularda gerçekleştirilen politikalar, planla ve projeler): Azınlıklara karşı ayrımcı bir tutum olmadığı belirlenmiştir. Engelli bireylerin entegrasyonu, çocuk bakımının desteklenmesi ve yoksulluğu önlemede konusunda herhangi bir çalışma belirlenmemiştir. Genç neslin istihdamı konusunda KOSGEB destekli girişimci eğitimlerinin verildiği belirtilmiş, fakat yine yöre halkının bu konuda bilinç ve deneyime sahip olmadığının altı çizilmiştir. İstihdam sorunundan dolayı ilçede yurtiçi ve yurt dışı göç hala devam etmektedir. Kamu konut yatırımı adına TOKİ evlerinin yapılacağı söylenmiş fakat henüz bu konuda da önemli bir gelişme yaşanmamıştır.

Sonuç ve Öneriler

Çalışma sonunda Güzelyurt'un Yavaş Şehir olma yolunda önemli doğal ve kültürel potansiyele sahip olduğu ancak, bunu gerçekleştirmek için çeşitli politikalar geliştirmesi ve uygulaması gerektiği belirlenmiştir. Yavaş Şehir olma ve devamlılığının sağlanması için geliştirilmesi gereken politikaların neler olması gerektiği Güzelyurt'ta yapılan mülakatlar, gözlem ve inceleme çalışmaları sonuçlarına göre belirlenmiş, bir yol haritası oluşturulmuştur. Buna göre ilk olarak, ilçenin Yavaş Şehir kriterlerini yerine getirmesi ve birliğe katılımı için, il ve ilçe düzeyinde etkin katılım sağlayacak paydaşlar belirlenmiştir. İkinci olarak, birliğe katılımı için izleyeceği adımlar oluşturulmuştur. Son olarak, Yavaş Şehir kriterlerini yerine getirmek için neleri yapması gerektiği belirtilmiştir.

İl ve ilçe düzeyinde etkin katılım sağlayacak paydaşlar;

Aksaray Valiliği, Güzelyurt Kaymakamlığı, Güzelyurt Belediyesi, Aksaray Üniversitesi, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Ahiler Kalkınma Ajansı, KOP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı, Sivil Toplum Kuruluşları ve Güzelyurt halkı.

Güzelyurt'un birliğe katılımı için izlenecek adımlar

- Güzelyurt'u ulusal ve uluslararası boyuta taşıyacak Yavaş Şehir Ağına katılma kararının alınması ve organizasyon ekibinin kurulması
- Yavaş Şehir için Aksaray ve Güzelyurt'ta paydaşlarla görüşülmesi
- Yöre halkında Yavaş Şehir konusunda farkındalıkların oluşturulmaya başlanması
- Paydaşlarla birlikte yavaş şehirle ilgili olarak Güzelyurt'un mevcut durumunun belirlenmesi
- Güzelyurt ilçesinin doğal ve kültürel coğrafi özelliklerinin tespit çalışmasının yapılması

- Paydaşlarla birlikte Güzelyurt'un Yavaş Şehir uygunluk kriterlerinin araştırılması ve başvuru dosyasının hazırlanması
- Türkiye'de örnek Yavaş Şehir Seferihisar'la iletişime geçilmesi ve İlçe yetkililerin Güzelyurt'a davet edilmesi
- Geniş katılımlı Güzelyurt Yavaş Şehir çalıştayının gerçekleştirilmesi.
- Güzelyurt Yavaş Şehir uyum sürecine geçilmesi
- Güzelyurt Yavaş Şehir uyum sürecinde kriterleri yerine getirecek projelerin gerçekleştirilmesi
- Uluslararası boyutta Güzelyurt'un Yavaş Şehir olarak onaylanışı
- Ulusal ve Uluslararası boyutta geniş katılımlı Güzelyurt Yavaş Şehir açılış konferansının gerçekleştirilmesi

Yavaş Şehir kriterlerinin sağlanması için yapılması gerekenler

Çevre politikaları;

- Hava ve içme suyu temizliğinin yetkin kuruluşlar aracılığıyla yaptıracağı analizleri sonucunda uygun parametrelerde olduğunu kanıtlaması gerekmektedir.
- Şehirsel katı atıklar ve ambalaj atıkların ayrıştırılarak geri dönüşümün sağlanması konusunda yöre halkında farkındalık oluşturacak projeler gerçekleştirmelidir.
- Kanalizasyon şebekesi için atık su arıtma tesisi uzun vadede gerçekleştirilecek bir proje olmalıdır. Şuan ki ilçe nüfusu için gereksiz bir yatırım olarak görülebilir fakat ileriye dönük olarak projelerinin hazırlanması gerekmektedir.
- Işık kirliliği konusunda coğrafi mekânla bütünleşik olan şehir siluetini bozan led tabela ve ışıklandırmaların azaltılması konusunda çalışmaların yapılması gerekmektedir.

Altyapı politikaları*;*

- Kasabada bisiklet kullanımı teşvik ederek yaygınlaştırılmalı, buna paralel olarak bisiklet yolları ve park yerlerinin planlanarak oluşturulması gerekmektedir.
- Engelli, hamile ve yaşlı vatandaşlar için kamu binaları, park, bahçe ve kaldırımlarda mimari engellerin kaldırılması için yapılacak çalışmaların yine şehrin tarihi siluetine zarar vermeden gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

Şehirsel Yaşam Politikaları;

- Tarihi yapı ve mekânların koruma kullanma pratiklerinin sağlanması için yöre halkını bilinçlendirici ve teşvik edici politikaların gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Bu konuda yöre halkı, STK'lar, kamu ve özel kurum/kuruluşların senkronize bir şekilde hareket etmesi gerekmektedir.
- Oluşturulan ve oluşturulacak olan sosyal yeşil alanlarda Güzelyurt'un coğrafi şartlarına uygun verimli bitki ve meyve ağaç türlerinin belirlenmesi ve dikiminin sağlanması
- Yerleşmede kullanılmayan eski marjinal alanların temizlenip restore edilerek gündelik hayata kazandırılması gerekmektedir.
- E-belediye ve e-kasaba gibi interaktif uygulamalar konusunda çalışmalar yapmalıdır. Bu sayede vatandaşlara interaktif hizmetler sunulmuş olacaktır. Ayrıca farklı dillerde kapsamlı bir web sayfası oluşturularak turistlere yönelik interaktif hizmetlerin sağlanması gerekmektedir.
- Belediyede sürdürülebilir mimari ve hizmet masası oluşturularak yerleşmenin tarihi dokusuna zarar vermeden yeni yerleşim alanlarının oluşturulması sağlanmalıdır.
- Üretimi yapılan her türlü el sanatı, zanaatı ve tarımsal ürünlerin ticarileşip markalaşması için pazar alanlarının oluşturulması ve atölyelerin korunması gerekmektedir. Bunun için tüm ilçe paydaşlarını kapsayan çalışmalar,

kurslar vs. etkinlikler düzenlenerek geleneksel ürünlerin teşviki ve devamlılığı sağlanmalıdır.

Tarımsal, Turistik, Esnaf ve Sanatkârlara Dair Politikalar;

- Bağcılık konusunda farkındalık oluşturulmalı, yöre halkına teşvik ve destek verilmeli, bağcılık faaliyetlerine tekrar hız verilmelidir. Bu sayede bağcılık faaliyetlerinin ileride tarım ve çiftlik turizmi (agro turizm) kapsamında değerlendirilmesi de sağlanabilir.
- Geleneksel Gelveri Çömleğini yeniden canlandırılması adına el sanatları ile uğraşan kişiler ve MYO El Sanatları bölümünün ortaklaşa projeler geliştirmesi teşvik edilmelidir. Gerçekleştirilecek çalışmalar turizm açısından da önemli bir etki yaratacaktır.
- Çeşitli etkinlikler geleneksel hale getirilmelidir. Örneğin bağcılık faaliyetleri hız kazanırsa buna bağlı olarak tarım turizmi kapsamında bağbozumu festivalleri düzenlenebilir. İlki bu yıl gerçekleştirilen Ihlara Film Festivali' ninde kapsamı genişletilip önemli bir etkinlik boyutuna ulaştırılmalıdır. Bu sayede ulusal ve uluslararası platformlarda önemli bir imaj elde edebilecektir.
- Tarihi meskenler atıl durumdan kurtarılarak aile işletmelerine dönüştürülmelidir. Bunun için yöre halkında var olan teşvikler konusunda farkındalığın oluşturulması gerekmektedir.

Misafirperverlik;

- Gelen ziyaretçileri iyi karşılama konusunda halkın misafirperver ve cana yakın olduğu belirtilmiş olsa da bu işin daha profesyonelce yapılması için yöre halkına, esnaf ve turizm operatörlerine turizm ve yabancı dil konularında çeşitli kurs ve seminerler verilmelidir. Bu sayede turizmde kalifiye eleman sorununun bir nebzede olsa önüne geçilmiş olacaktır.

Sosyal Politikalar;

- Engelli bireylerin topluma kazandırılması için çeşitli çalışmalar yapılmalıdır. Bu kişilere eğitim ve beceri kursları verilerek, sosyal ve ekonomik hayata katılmaları sağlanmalıdır.
- Güzelyurt'ta işsizlik ve buna bağlı göçler yaygındır. Kasaba ve yakın çevresinin turizm potansiyeli harekete geçirilerek turizmin geliştirilmesi turizm yatırımlarını ve iş imkanlarını artıracaktır. Turizmin halka mal edilmesi gerekmektedir.
- Yoksulluğu önleme konusunda yardıma muhtaç ve iş göremeyen birey/aileler için yerel yönetimlerce yardım fonu ve projeler oluşturulmalıdır
- STK'ların aktif hale getirilmesi ve sayılarının arttırılması için çalışmalar yapılmalıdır.

Kaynakça

Ahmet Tayfun ve Elif Acuner, "Cittaslow: Çamlıhemşin İçin Bir Model Önerisi", *Journal of Tourism and Gastronomy Studies,* 2(1), ss. 46-54, 2014.

Akın Yıldırım ve Aysun Karaahmet,. "Yavaş Şehir Hareketinin Şehir İmajına Katkısı: Ordu Perşembe Örneğinin Yerel Basın Üzerinden Analizi", *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 5 (1), ss:11-20, 2013, ISSN: 1309-8012.

Alper Yalçın ve Sevda Yalçın, "Sürdürülebilir Yerel Kalkınma İçin Cittaslow Hareketi Bir Model Olabilir Mi?", *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergis,*5 (1), ss: 32-41, 2013, ISSN: 1309-8012.

Bekir Buluç, "İlk ve Ortaöğretim Kurumlarında Okul Yöneticilerinin Bilgilendirme İşlevini Gerçekleştirme Düzeyleri", *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(1), 2007, ss:1-23.

Cittaslow Türkiye. http://cittaslowturkiye.org/?page_id=1549, Erişim Tarihi: 20.01.2016.

Mehmet Deniz, "Analysis of Sustainable Tourism and Cittaslow Potential of Ulubey (Uşak)" (Ed. Cevdet Avcıkurt, Mihaela Dinu, Necdet Hacıoğlu,

Recep Efe, Abdullah Soykan) *Tourism, Environment and Sustainability* ss:.219-238, 2015, Sofia: St. Kliment Ohridski University Press.

Ercan Baldemir, Tezcan Kaşmer Şahin ve Funda Kaya, "Yavaş Şehir Olma Durumunun Analitik Hiyerarşi Süreci İle Değerlendirilmesi", *Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 2 (1), ss: 29-50, 2013.

Heike Mayer ve Paul L. Knox, "Slow Cities: Sustainable Places in a Fast World", *Journal of Urban Affairs*, 28(4), ss:321-334, 2006, ISSN: 0735-2166.

Kuttusi Zorlu ve Ali Yılmaz, "Kültürel Mirasın Korunmasında Yeni Bir Şehir Hareketi: Sakin Şehir (Cittaslow)", *Uluslararası Gençlik ve Kültürel Mirasımız Kongresi*, Cilt:1, Samsun, 2014.

M. Sacit Pekak, "Güzelyurt'ta (Gelveri) Bulunan Bizans/Post-Bizans Dönemi Kiliseleri 1", *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Dergisi,* 10 (2), ss: 123-160, 1993.

Mustafa Doğan, Murat Aksu, Özge Çelik ve Hilal Kaymak, "Cittaslow Markasının Turizme Etkisi: Seferihisar'daki Konaklama İşletmeleri Yöneticileri Üzerine Bir Araştırma", *Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Bilimler Dergisi,* 4 (2), 2014, ISSN: 1307-1149.

Özgür Karabağ, Fatih Yücel ve M. Emin İnal, "Cittaslow Movement: An Opportunity For Branding Small Towns And Economic Development In Turkey", *International Journal of Economic sand Research*, 3, 2012, ss:64-75, ISSN: 2229-6158.

Paul L. Knox, "Creating Ordinary Places: Slow Cities in a Fast World", *Journal of Urban Design*, 10 (1), 2005, ISSN: 1357-4809.

Sarah Pink, "Sensing CittaSlow: Slow Living and the Constitution of the Sensory City", *The Senses and Society*, 2 (1), ss: 59-77, 2007, ISSN: 1745-8927.

Serkan Sunay, *Aksaray Güzelyurt Manastır ve Kiliseleri,* Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2008.

Sibel Ağı Günerhan, Ümit Erdem ve Hüseyin Günerhan, "Çevre ve Enerji Açısından Yavaş Şehir Hareketlerinin Gelişimi", *Tesisat Mühendisliği Dergisi, 2010, ss:*32-37.

Susan Radstrom, “A Place Sustaining Framework for Local Urban Identity: An Introduction and History of Cittaslow”, *Italian Journal of Planning Practice,* 1(1), 2011, ISSN: 2239267X.

TUİK, Güzelyurt İlçesi ADNKS verileri, https://biruni.tuik.gov.tr, Erişim Tarihi: 10.01.2016.

Wendy Parkins ve Geoffrey Craig, “*Slow Living”,* Oxford: Berg Publishers. 2006.

Wolfgang Hoeschele, “Measuring abundance: Thecase of Cittaslow’s attempts to support better quality of life”, *International Journal of Green Economics,* 4(1), 2010, ss:63-81.